

PARRÒQUIA
DE SANT BERNAT CALBÓ

50 ANYS FENT COMUNITAT

JOSEP FARRÉ CAPDEVILA

PARRÒQUIA DE SANT BERNAT CALBÓ

50 ANYS FENT COMUNITAT

JOSEP FARRÉ CAPDEVILA

© Josep Farré Capdevila
Edita: Parròquia de Sant Bernat Calbó de Reus
Imprimeix: Arts Gràfiques l'Estel • Reus
Dipòsit Legal: T-181-2010

INTRODUCCIÓ

Fa escassament un any que Josep Farré Capdevila ens obsequiava amb el llibre “Me’n vaig a Reus”. Amb profusió d’informació escrita, fotogràfica, oral, i com a història viscuda per ell mateix, hi explicava els orígens i el desenvolupament del barri Fortuny durant els primers 50 anys.

El capítol 5è del llibre el dedicà a la parròquia de Sant Bernat Calbó, tant a la seva atrevida i singular construcció arquitectònica, com a la vida de la Comunitat Cristiana. En destacà no solament la labor religiosa sinó també el que suposà com a element aglutinador en l’aspecte social.

Tot pensant en aquest cinquantè aniversari de la creació de la Parròquia, va semblar del tot convenient recollir-ne la història en un fulletó. I res millor que fer una separata del capítol 5è del llibre “Me’n vaig a Reus”.

Desitgem que aquesta breu història sigui un acte d’agraïment a totes les persones que, amb la seva entrega i dedicació, han fet realitat la vida de la Comunitat; sigui tant en el camp cultural i litúrgic, de caritat, d’acolliment, d’evangelització, de formació d’infants, adolescents, joves i adults, com d’obres materials, de neteja i manteniment, d’atenció especialment als malalts i a les necessitats, de catequesi, d’esplai ...

Sovint la història recorda les persones que van davant, i no reconeix que per a què hi hagi un enxaneta cal la pinya sòlida i ben tramada. M’agradaria poder posar el nom de totes i de cada una de les persones que durant aquests anys, d’una manera o altra, s’han posat a fer pinya. Necessitaríem però un altre llibre.

I ara ens toca mirar endavant. Que els historiadors dels 50 anys venidors puguin escriure la història d’una Comunitat Cristiana que s’ha enamorat de Crist, acollidora dels germans, solidària amb els necessitats, oberta per discernir els signes de la presència de l’amor de Déu en el món.

Ignasi Olivé Costas
Reus, Nadal de 2009

En la plàtica del dia 28 d'abril de 1957, festa de la benedicció del Barri, el cardenal-arquebisbe de Tarragona doctor Benjamín de Arriba i Castro va dir: *Falta completar aquesta obra amb l'edificació d'una Església i una Escola, les quals han de venir a complementar els elements fonamentals d'aquest nou Barri. Cal fer arribar als seus habitants els beneficis de la Religió i de la Cultura com a factors insubstituïbles per forjar la felicitat vertadera dels qui han d'ocupar els habitatges avui beneïts.*

Mas Quer

El barri Fortuny forma part integrant de la parròquia de Sant Francesc i per això els primers temps tota l'activitat espiritual ha de venir dirigida i organitzada pel clergat d'aquesta parròquia. El mes de març de 1958 el ple de l'Ajuntament aprova la construcció de l'Església del barri Fortuny. Mentrestant els serveis religiosos es realitzen al mas Quer.

HORARI DE MISSES		
Barri Fortuny	8	hores
	12.30	hores
Barri Montserrat	10	hores

El mes de gener de 1959 es nomena el reverend Josep Pasqual Palau, coadjutor del barri Fortuny. Ell seria el primer rector del Barri. També recordem mossèn Joan Grifoll i mossèn Josep Cabayol com a coadjutors i animadors del Barri. Mossèn Grifoll el trobem com a membre de la junta de l'equip de futbol.

- Predicació quaresmal al Barri Fortuny

Del dia 2 al 8 de març de 1959 té lloc la predicació quaresmal al Barri Fortuny a càrrec del reverend Emiliano Clemente, prevere. El dia 2 hi haurà rosari i sermó. Des del dimarts, acte matinal a les 6'45h i a les 7 missa. La cloenda es fa diumenge dia 8, amb missa de comunió a les 8 h i acte de perseverança a les 17 h.

- Oferiment de terrenys per a una església al barri Fortuny

Una comissió del Patronat Local de l'Habitatge va visitar el cardenal-arquebisbe el dia 30 de maig. Li oferien els terrenys necessaris per a la construcció d'un nou temple parroquial al barri Fortuny.

El cardenal va acollir amb tot interès i gratitud aquest oferiment. Va expressar el seu desig que el nou temple estigués dedicat a Sant Bernat Calbó i va manifestar al mateix temps el propòsit d'activar-ne tan aviat com fos possible la construcció perquè poguessin rebre tota classe d'assistència espiritual.

- Decret d'institució de la Parròquia de Sant Bernat Calbó

L'augment de població a la urbanització Fortuny, a les parcel·les Cases i Montserrat, dificulta que els fidels puguin assistir a les funcions de culte que se celebren a l'església parroquial de Sant Francesc, la qual cosa ha obligat a obrir una petita capella a la urbanització Fortuny (mas

Quer). Per aquest motiu, el cardenal publica un decret al butlletí oficial eclesiàstic del març de 1960 i declara erigida la parròquia de la urbanització Fortuny, en conformitat amb la relació tramesa al Ministeri de Justícia. El titular serà Sant Bernat Calbó, que pertany a l'Arxiprestat de Sant Pere de Reus, arquebisbat de Tarragona i a la categoria de terme amb coadjutor.

Els límits de la nova parròquia són els següents: al nord, limita amb la línia que surt del corredor de Sant Francesc, travessa la finca de mas Iglésies i forma línia recta amb el camí de la granja Massó, continua per la línia divisòria de les granges Massó i Blasco fins a arribar al camí de Pedra Estela. A l'est, Corredor de Sant Francesc des de la seva unió amb el límit nord fins a la línia del ferrocarril Reus-Tarragona, i continua per aquesta mateixa línia fins a arribar al terme municipal de Vila-seca. Al sud, la línia que separa els termes municipals de Reus i Vila-seca. A l'oest, des del camí Pedra Estela travessa el camí del nord al camí Capella, continua per aquest fins al barranc Pedret, que el parteix, passa pel camí de les Fonts de Carbonell i continua pel mas de Blasi fins a arribar al terme municipal de Vila-seca.

• Mossèn Josep Paniello

El diumenge, 1 de març de 1960, els feligresos de la nova parròquia de Sant Bernat Calbó, del barri Fortuny, van rebre, al matí, el seu Ecònom Rvd. Josep Paniello Chàrlez amb efusives mostres d'afecte a les quals va correspondre amb una sentida plàtica.

La nova parròquia es va constituir com a element integrador del creixement de la ciutat. Mossèn Josep accepta que la planta baixa de casa seva, l'antic edifici del mas Boule o mas Quer, es converteixi en l'església i en el seu habitatge. Les habitacions del pis superior es destinen a aules de pàrvuls i de nenes del col·legi del Patronat de Suburbis Cardenal Arce.

A la parròquia, per tal d'afavorir el creixement espiritual dels feligresos, es dona especial relleu als exercicis d'espiritualitat i a la pràctica de les devocions pròpies de l'any cristià: el Via-Crucis durant la Quaresma; al maig, el mes de Maria; al juny, el mes del Sagrat Cor; i

durant l'octubre, el mes del Rosari, etc. Des d'un principi es té molt d'interès a atendre i visitar els malalts portant-los la comunió cada primer divendres de mes. És té cura del bon funcionament de Càritas Parroquial per atendre els més necessitats, i es crea la Legió de Maria per detectar els problemes i mancances de les persones que vénen a viure dins l'àrea parroquial.

Es pren consciència d'arxiprestat convidant i participant en totes aquelles celebracions convocades a nivell de ciutat: Dimecres de Cendra, processó de torxes a Misericòrdia, processó de Corpus i de Sant Pere, pregària per la unitat dels cristians, etc. També, la parròquia es fa ressò de les crides diocesanes aportant el seu gra de sorra per atendre les necessitats d'aquells països afectats per grans calamitats.

Mossèn Paniello sempre té un caramel a la butxaca per oferir-lo a tot infant que s'acosta a ell i el fa jugar enganyant-lo amb el dit.

- Visita del Cardenal a la Parròquia de Sant Bernat Calbó.

El mes de març de 1960 el cardenal-arquebisbe de Tarragona, acompanyat pel vicari general Dr. Vives, van visitar el barri Fortuny. Va ser rebut per l'alcalde Joan Bertrán i el rector de la parròquia, mossèn Paniello, amb altres personalitats. Li van ensenyar els terrenys que el Patronat Local de l'Habitatge tenia reservats per a la construcció de la nova església dedicada a Sant Bernat Calbó.

• Els primers actes

- Setmana Santa

Els actes van començar el diumenge 17 d'abril amb la missa de vuit. A dos quarts d'onze, al pati on s'havia d'edificar l'església parroquial, es van distribuir i beneir els rams i començà una processó homenatge a Jesucrist que passà pels carrers O, B i K fins a l'Església on es va dir la missa cantada. A dos quarts de cinc es digué el Rosari i el Via-Crucis.

- Festa de la Primera Comunió

Es va celebrar el dia 12 de juny de 1960. Va ser un matí ple de llum i d'esplendor en què es va obsequiar els infants amb un esmorzar. L'acte

Mossèn Rovira, rector de Sant Francesc, devia tenir encarregat aquest sagrari que va ser facturat el mes de maig.

- Primer pelegrinatge a mas Calbó

La Parròquia de Sant Bernat Calbó del barri Fortuny, el 12 d'octubre de 1960 es proposa dur a terme anualment una visita col·lectiva a Mas Calbó, mas que segons la tradició va ser el bressol del preclar sant reusenc. A un quart de deu es va sortir amb el carrilet fins a mas Calbó. A les deu es va celebrar la missa de comunió a la capella del sant. Es va esmorzar i el retorn fou a dos quarts de dotze.

Rebut del cost de la campana

- Benedicció de la campana

Tal com estava anunciat, el cardenal va procedir a la benedicció de la primera campana de la Parròquia de Sant Bernat Calbó, del barri Fortuny, el dia 18 de desembre de 1960. A la cerimònia van actuar de padrins el José I. Ferrero Cabanach i la seva esposa Núria Jordi de Farrero. Hi va assistir l'alcalde Joan Bertrán i senyora, els tinents d'alcalde Llevat i Martí, el comandant de la Base Aèria

Angel de las Heras i el comandant de la Guàrdia Civil, així com representacions del Patronat Local de l'Habitatge i l'Associació de Veïns.

- Activitat parroquial

Entre el març i el desembre de 1960 s'hi batejaren un total de 68 infants, 44 dels quals foren nens i 24 nenes. Hi hagué 10 casaments i un total de 9 defuncions, 4 homes i 5 dones. El primer bateig realitzat fou el de Lorenzo Calero Garcia el dia 20 de març. El llibre de matrimonis comença el 21 de maig, i el primer matrimoni inscrit fou el de Javier Foguet Sugrañes, vidu, amb Josefa Domènech Porta, soltera. El llibre de defuncions s'inicià el dia 4 d'abril amb Rita Ferraté Muixí de 73 anys. El llibre de confirmacions s'autoritza el 13 de juliol de 1965. El primer inscrit fou Joan Mercadé Ollet confirmat als set anys per urgent perill de mort. Durant aquest any es van distribuir 8.450 ptes. per diversos conceptes, un dels quals l'ajut a famílies necessitades.

La capella del mas Quer tenia a l'esquerra una cortina que dissimulava l'entrada a la sagristia. La paret del fons tenia unes creuetes pel Via-Crucis. Al mig hi havia un plafó de fusta treballada amb unes cortines amb faldó i serrell. A la dreta, l'altra cortina tapava l'entrada a les habitacions personals. A la paret de l'esquerra, davant un domàs blanc, hi havia una imatge de la Verge Maria. Al centre, el Sant Crist, i damunt la imatge de Sant Josep dins una capelleta; a la dreta, davant un altre domàs, la imatge de Sant Bernat Calbó. Hi havia bancs a ambdós costats i la missa es deia d'esquena al poble.

Capella del mas Quer, fotografia cedida per la família Benavent- Bodro- moment del seu enllaç matrimonial.

Jardins del mas Quer

• Els terrenys de l'església: l'any 1961

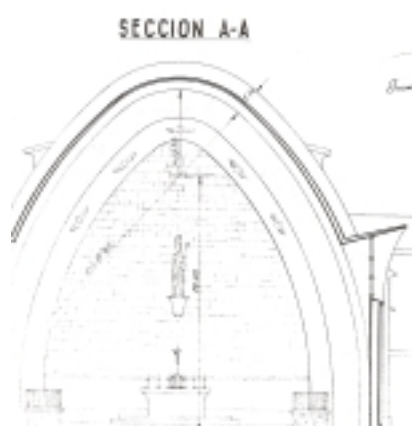
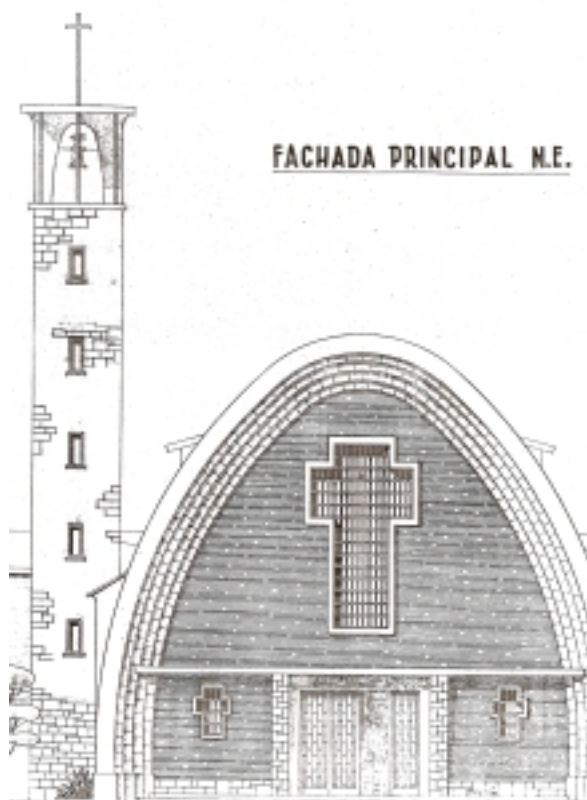
Amb el nou any la Parròquia va creixent i consolidant-se, pren consciència de comunitat que es va formant. Entra en el cercle repetitiu d'activitats, i a mesura que passen els dies s'observa com el Barri s'estructura al voltant de la parròquia. La personalitat de mossèn Paniello marca i dinamitza la vida del Barri: amb ell creix l'escola del patronat de suburbis, pren forma una Associació de Veïns de la manera que ho permetien els temps i les circumstàncies polítiques, es crea una junta d'obres que vetllarà per la futura església, es fan cercles d'estudis per a homes...

El 17 de març, el Patronat Local de l'Habitatge, presidit per l'alcalde Joan Bertrán, va anar al Palau Arquebisbal de Tarragona per oferir a l'arquebisbe els terrenys del barri Fortuny necessaris per a la construcció de la Parròquia de Sant Bernat Calbó, la casa rectoral i el centre social. El Prelat va agrair efusivament la col·laboració del Patronat.

El dia 2 de juny, la junta del Patronat Local de l'Habitatge va anar al Palau Arquebisbal de Tarragona per assistir a l'acte de la signatura de l'escriptura de cessió a l'Arquebisbat dels terrenys necessaris per a la construcció del nou temple destinat a la parròquia de Sant Bernat Calbó. Firmen l'escriptura el cardenal Benjamín de Arriba i Castro, el president del Patronat Joan Bertrán i el notari senyor Alonso. El prelat va agrair el gest del Patronat que, amb la cessió d'una superfície de 1.889 m², va demostrar el seu interès perquè els veïns del Barri rebessin assistència espiritual i religiosa.

El mes de juny de 1961 l'arquitecte Joan Zaragoza Albí va presentar en el Pla General de Construcció del barri els plànols d'una església que es quedaria al món dels possibles. He volgut rescatar-la com a curiositat per al coneixement de tots i com a tribut a l'arquitecte que tant va treballar en l'estructuració i construcció del barri Fortuny.

El dia 28 d'octubre es va celebrar la festivitat de Sant Bernat Calbó en el seu temple titular amb un solemne ofici vespertí. El reverend Pere Batlle, canonge de Tarragona, va predicar les glòries del Sant, fill de Mas Calbó. A l'acte hi va assistir una representació de l'Ajuntament i el va oficiar el rector reverend Josep Paniello. La relíquia de Sant Bernat Calbó es va exposar a la Prioral perquè els fidels poguessin venerar-la.

Joan Zaragoza 1964
El Arquitecto
Joan Zaragoza 1964
Arquitecto

Projecte d'església parroquial per Joan Zaragoza

• La nova parròquia de Sant Bernat Calbó: 1962- 1965

A principis de gener de 1962 s'anuncia que es començaran les obres de construcció de l'església parroquial. El dia 22 de setembre l'Ajuntament dóna autorització a mossèn Josep Paniello, rector de l'església de Sant Bernat Calbó, per a practicar obres de nova planta en la plaça José Antonio del Barri Fortuny. El cardenal-arquebisbe dóna la seva autorització el dia 1 d'octubre. El mes de desembre comencen les obres de la construcció del temple parroquial del Barri pressupostades en uns quatre milions de pessetes.

Els nous nuclis urbans s'han de dotar de tots aquells serveis que són indispensables per al bon desenvolupament de la vida dels seus habitants. Les noves barriades, com el barri Fortuny, no solament han de cuidar-se en l'aspecte material. Els carrers estan fets, els habitatges tenen vida, els jardins alegren l'ambient, hi mancava la casa de tots, l'església que replegaria al seu interior tots els estadants del Barri.

Som Parròquia, però no tenim església. Una capella provisional, insuficient, és el centre religiós del Barri. Els estudis i els treballs per dotar-lo d'església no s'han endarrerit. Ni el prelat, ni el rector han estat quietos i per això es pot constatar l'inici de les obres de la nova església damunt el terreny regalat a la Cúria pel Patronat Local de l'Habitatge. És una parcel·la sencera, gairebé rectangular, de 30x64 metres, de la qual el costat menor presenta cara i façana a la gran plaça, amb edificis ja construïts en tres de les seves cares.

El terreny d'aquesta parcel·la està dividit en tres zones ben diferenciades: l'església, la casa rectoral i la sala d'actes. Cadascun d'aquests edificis resulta tangent als altres dos: la casa rectoral orientada cap al Sud, la sala d'actes al Nord i l'església de l'Est a l'Oest, amb circulacions independents per a cada edifici, els quals es comunicaran els uns amb els altres mitjançant un vestíbul.

• L'Església

L'església pròpiament dita comprèn un gran presbiteri, la nau, la capella per a confessions, el baptisteri, el campanar i la sagristia. La nau, amb una estructura sense pilars a l'interior, té una visió idèntica i lliure

de l'altar des de tots els indrets. Aquesta concepció porta a un tipus de construcció que ha demanat uns treballs previs de laboratori, ja que la volta es construirà amb elements ceràmics prefabricats confeccionats sobre el terreny, muntats mitjançant grues de fimbratge lleuger i units convenientment al mateix lloc de la construcció.

L'edifici, amb capacitat per a mil fidels, estarà format per quatre pilars de formigó armat que aguantaran la volta per aresta, ajudats per dos punts en façana i un mur lleugerament corbat i de perfil serrat situat al fons del presbiteri. L'arquitecte barcelonès Lluís Mª Albín, especialitzat en construccions modernes, és l'autor d'aquest atrevit i artístic projecte, el pressupost del qual ascendeix a 3.683.693 ptes.

Pagana amb la grua

Grua treballant

Primer pil

Fer el mur de la part baixa

Avançant el sostre i el canopar

Acabant la part posterior del temple

Forat als finestrals amb botelles de cava

Coberta de l'església i campanar acabat no hi ha la grua

Moments molt interessants de la construcció de l'església. Molts guarden en la seva memòria aquestes escenes tan colpidores dels diversos moments de l'obra. Fotografies de l'Arxiu parroquial.

Els arquitectes Joan Figuerola Mestre i Joan Carles Gavalrà i Bordes, en el fulletó que va editar la parròquia l'any 2006, van explicar resumidament l'arquitectura de l'obra:

L'Església de Sant Bernat Calbó és una obra emblemàtica de l'arquitectura moderna de mitjan segle XX construïda amb una estructura de grans llums de formigó armat. El projecte és de l'arquitecte Lluís M. Albín que va portar la direcció de la seva construcció des de l'any 1962 fins al 1965 en un solar situat al centre del barri residencial de nova creació promogut pel Patronat Municipal de l'Habitatge i destinat a habitatges de baix cost.

Per tal de significar volumètricament l'edifici en el barri i dimensionar-lo per les necessitats de la seva població, es construeix amb una estructura de grans dimensions en un solar rectangular situat davant la plaça, que defineix la centralitat del nou barri. L'església està formada per tres peces ben diferenciades, tant formalment com pels materials utilitzats: un volum de base rectangular i coberta plana revestit amb obra vista, la volta de formigó que cobreix la nau incorporant uns grans finestrals i el campanar cilíndric de gran alçada i formigó vist.

La solució estructural l'explica el mateix arquitecte Albín en la memòria del projecte: *L'última possibilitat estudiada va ser una gran volta per aresta, que presentava avantatges plàstics anàlegs a la solució anterior, exigint solament 4 punts per a aguantar-la, donant-nos a l'enans unes zones per a la il·luminació i ventilació de la nau. Seguint*

aquestes idees, es va veure la conveniència de perllongar un dels faldons de la volta per aresta per a cobrir el presbiteri, que així tindria quasi l'amplada del solar.

Després d'uns tantejos de càlcul, vàrem comprovar la conveniència de construir la volta per aresta en membrana. A l'arribar en aquest punt ens va preocupar el preu i les dificultats de l'encofrat i vam pensar que construir la volta per elements prefabricats ceràmics, que es confeccionarien damunt el terreny, muntar-la mitjantçant grues de fimbreg lleuger i unir-los convenientment in situ, una vegada presentats els elements prefabricats.

Ens trobàvem ja en un terreny en el qual es feia necessària una investigació per laboratori adequat ja que una membrana d'aquesta naturalesa seria única. Es va consultar amb l'enginyer de camins, professor de l'Escola de Camins, Canals i Ports senyor Florencio del Pozo.

En conseqüència, l'edifici església estarà format per quatre pilars de formigó armat que aguanten la volta d'aresta, ajudats per dos punts en façana i un mur lleugerament corbat i de perfil serrat situat al fons del presbiteri, que el decora naturalment a l'ensems que augmenta la seva estabilitat. Tot això estarà rodejat d'un mur de tancament en totxana normal, embellit mitjantçant un sòcol de pedra, que contribueix a la conservació de les parets.

Damunt quatre pilars complexos en forma de pòrtic es recolza una volta per aresta formada per una membrana de formigó armat, una de les primeres que es construeixen en el nostre país. Les obertures de la volta orientades a sud, est i nord estan tractades com a grans vidrieres, provisionalment tancades amb unes plaques de fibra de vidre ondulades de diversos colors. Els finestrals estan dividits verticalment en dues parts per una pantalla de formigó que es prolonga fins als fonaments, cadascuna de les quals està subdividida en set parts verticals per uns pilars hexagonals. La volta oest s'allarga uns set metres fins a la façana totalment cega d'obra vista que tanca el presbiteri. A l'esquerra de la façana principal i directament sobre el sòcol s'eleva el campanar.

El 25 de maig 1963 és nomenat com a coadjutor de Sant Bernat Calbó de Reus el reverend Carles Macaya Prats, com a acte d'agraïment a totes aquelles persones que col·laboraren desinteressadament en la

millora material, social, cultural i espiritual del barri Montserrat. S'inclouen aquí els records de Carles Macaya que també es feia càrrec de la pastoral del barri Montserrat: *El barri Fortuny l'habitaven principalment gent vinguda d'altres bandes de la Península, la majoria d'Andalusia, i per un bon grup de famílies gitanes. Aquelles persones vivien la més crua misèria... Els infants anaven abandonats pels carrers. No tenien escoles, a les cases hi mancava tot el més necessari, com aigua corrent i clavegueram, no hi havia cap mena d'infraestructura. Van acollir els nens i les nenes fent un envelat amb lones que va ser la primera escola del Barri. De mica en mica el barri Montserrat va anar agafant forma. Es van fer carrers, es va aconseguir llum, aigua, clavegueram ...*

A través dels nens van començar a interessar i a reunir totes les famílies que es mostraven deleroses per col·laborar i ajudar en tot el que fos necessari. El personal que ensenyava a llegir i escriure els infants era totalment voluntari inicialment, del grup de joves que s'havia format a Reus. Ells feien de mestres i de catequistes.

El 21 de març de 1964 a les onze, en el pòrtic del nou temple en construcció, es va celebrar la festivitat del Diumenge de Rams. Es va fer la benedicció i distribució de rams i palmes, i la processó pels carrers Catalunya, València, Navarra, Astúries i Guipúscoa. Tot seguit se celebrà la missa dialogada. A les 17, Rosari i Via-Crucis.

El dissabte 12 de setembre, a la tarda, es va declarar un principi d'incendi a la sagristia de l'edifici habilitat provisionalment per al culte a la parròquia de Sant Bernat Calbó. La prompta intervenció del veïnat i el cos de bombers va evitar que el foc s'incrementés, tot i que van quedar destruïts alguns objectes i robes per al culte que es guardaven a la sagristia. Es calcula que hi va haver pèrdues per valor de cinquanta mil pessetes.

El dia 7 d'agost de 1965, continuen les obres de la construcció de la parròquia de Sant Bernat Calbó. Una entrevista amb mossèn Josep Paniello Chárlez ens posa de manifest l'estat de les obres sota la direcció de l'arquitecte Lluís Maria Albín. Mossèn Paniello va comentar que a l'obra hi van treballar més de vint persones, i hauria d'estar coberta en uns dos mesos. Informà que a la primera etapa s'havien pagat més de tres milions de pessetes i per la coberta uns altres tres milions, i que la

capa de material impermeabilitzant va costar més de 200.000 pessetes. Afegí que de l'obra, molt ben realitzada, se'n va fer càrrec Fernández Constructor SA i també hi van intervenir els enginyers del Laboratori Central de la Construcció i del Ciment de Madrid, en especial Torroja i del Pozo, que exigien solvència i garantia completes. Explicà que es van analitzar tots els materials: pedra, acer, sorra, ciment, etc., i se'n van provar totes les qualitats: es van mirar les condicions exigides, la resistència, etc. La decoració mural va ser nul·la, d'obra vista, les parets de rajola i ciment sense pintura de cap classe. De moment hi hauria dos altars: el primer estava en consonància amb l'edifici, la taula era de ciment armat. Darrera, adossat a la paret, hi havia el sagrari una mica elevat per facilitar-ne la visió des de tot el recinte; la il·luminació seria a base de llum indirecta.

Celebració de l'Eucaristia per mossèn Paniello

Les obres d'embelliment de l'església continuarien. El mes de maig de 1970 es pavimenta amb mosaic.

• Benedicció de l'església: l'any 1966

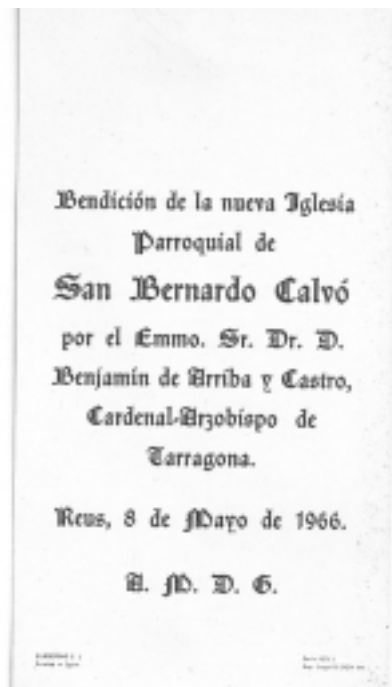
El dia 27 de març s'anuncia que la benedicció i inauguració de l'església nova tindrà lloc el dia 8 de maig i presidirà la cerimònia el cardenal-arquebisbe de Tarragona. Així, doncs, els actes d'aquesta Setmana Santa tenen un regust de comiat de la casa que durant aquests anys ha estat per a tots l'església parroquial. El darrer Diumenge de Rams es beneirà i es distribuirà a la capella, la processó acabarà al local de la futura església i els actes de Dijous i Divendres Sant es faran al local nou.

Amb la foto del senyor Febrer recordem aquesta diada.

El dia 8 de maig de 1966, tot està preparat per la celebració solemne dels actes de benedicció i inauguració del nou temple parroquial de Sant Bernat Calbó. En el programa d'actes hi consta que a les 11 arriba el cardenal-arquebisbe. Tot seguit es farà la benedicció de la nova església. A continuació es celebrarà la Santa Missa durant la qual cantarà diversos motets l'Orfeó Reusenc. A la tarda, a les quatre, se celebra-

rà l'altra missa i després el cardenal administrarà el sagrament de la Confirmació. Acabat l'acte, a la plaça, els nens i les nenes de les escoles obsequiaran al cardenal i altres assistents amb cants i balls regionals.

Estampa record

El cardenal-arquebisbe, acompanyat del seu familiar el reverend Pere Llagostera, fou rebut pel governador civil senyor Noguera; per l'alcalde, senyor Albouy; pel comandant de l'Exèrcit de l'Aire, senyor Canals; pel catedràtic de l'Institut, reverend Enric Domènech; pel secretari de la Delegació Provincial del Ministeri de l'Habitatge, senyor Auqué; per l'inspector de Policia, senyor Asensio; pel tinent de la Guàrdia Civil, senyor Raigada; pels membres del Consistori, senyors Massó, Gomis, Martorell, Cabré i Amat; pels representants del Patronat Local de l'Habitatge, senyors Huguet, Llevat, Sirolla, Sabater, Filella i Ricart; i per la junta de l'Associació de Veïns d'aquest Barri en ple presidida pel senyor Roig.

Arribada de les autoritats

A la porta del temple hi havia el reverend prior-arxiprest mossèn Antonio Perera amb el rector de Sant Bernat Calbó, mossèn Josep Paniello i el coadjutor Carles Macaya. El prelat es va revestir amb els ornaments pontificals, i després de resar les pregàries de rúbrica davant la porta principal, va anar a l'exterior del temple per beneir-lo. Després es va entrar en processó seguit de la multitud de fidels que ompliren totalment l'àmplia nau. Es va entonar la lletania

dels sants i es va fer la benedicció de les parets per l'interior de l'edifici. Després es va beneir la façana i el campanar.

Benedicció de la façana

Benedicció de les parets exteriors

Finalitzada la benedicció el cardenal va celebrar una missa resada durant la qual l'Orfeó Reusenc va interpretar, sota la direcció del mestre Josep Fuster, diverses composicions de música sacra. El cardenal va pronunciar una eloqüent homilia glosant *la significació de l'acte i exhortant tots els presents a mantenir viva la idea que som tots temple de Déu, en el qual deu habitar com a conseqüència de la nostra vida de gràcia alimentada amb la freqüència de sagraments i de la vida espiritual que la nova parròquia ha de proporcionar abundantment a tots els seus feligresos*. L'acte va acabar amb el cant del Credo .

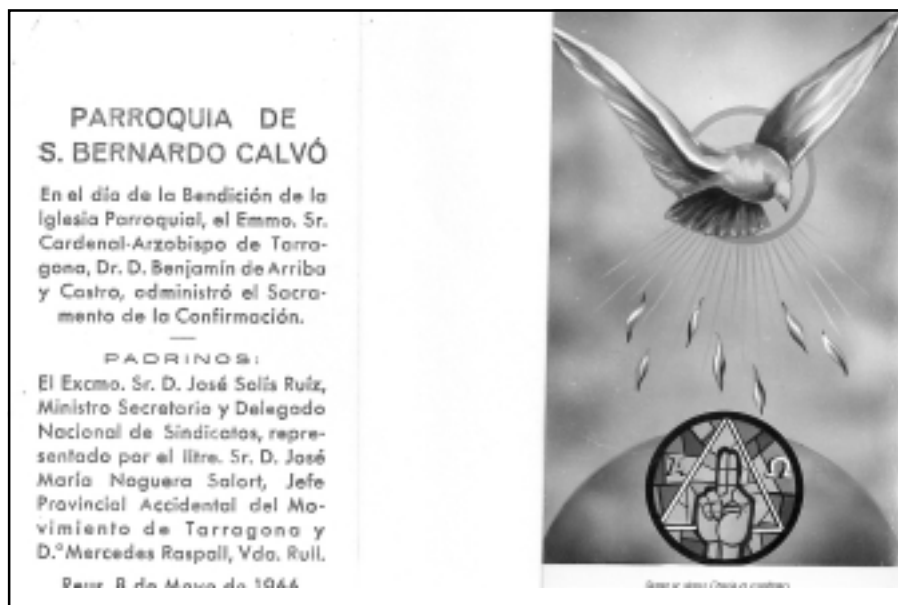
A la tarda el prelat va administrar el sagrament de la Confirmació a uns sis-cents infants d'aquella parròquia, cerimònia que va tenir lloc també en el nou temple. Van ser padrins Mercedes Raspall, viuda Rull, i Josep Maria Noguera Salort, que representava el governador civil que era absent (al governador li havia confiat la seva representació l'Excel·lentíssim Ministre Secretari General del Moviment José Solís que no podia assistir a l'acte). Acabat l'acte religiós va tenir lloc a la plaça una simpàtica festa infantil, en la qual van participar els nens de les escoles del Barri amb notables actuacions folklòriques.

Entrada al temple

Benedicció de l'interior de l'església

Document on s'anuncia l'acte

Foto cedida
 per la família
 Soterias -Esteve

Celebració de la Primera Comunió. Fotos cedides per la família Soteras –Esteve

Celebració de la Primera Comunió. Fotos cedides per la família Ariño-Parra

Família Fort-Ferré

El dia 14 de maig de 1966, a proposta de l'Ajuntament, es va acordar fer constar en acta la satisfacció del Consistori per la inauguració del temple parroquial de Sant Bernat Calbó. A partir del dia 2 de juliol comença a celebrar-se la missa vespertina les vigílies de festa.

• Canvis i millores (1967- 2007)

El dia 13 de febrer de 1967 té lloc la primera visita pastoral del cardenal certificada per mossèn Salvador Ramon, secretari de la visita. El cardenal celebra l'Eucaristia i després de l'Evangeli es confirma un grup de nois i noies, fent de padrins Rafel Roig Miró i Josepa Perelló, vda. de Llauradó. A la lectura de l'acta de la visita hi llegim: *Va visitar*

la pila baptismal i els confessoraris. Per ser església de nova edificació i recentment beneïda no hi ha encara altars... Va celebrar la Santa Missa i va confirmar 158 infants a molts dels quals va administrar la sagrada Comunió... El cardenal va quedar complagut de l'esforç que s'havia fet en aquest barri de nova creació per dotar-lo d'una església tan capaç i bonica.

El dia 2 de maig el governador civil va comunicar que la Direcció General d'Arquitectura i Urbanisme havia tramès a l'Ordenació Central de Pagaments una subvenció de 50.000 ptes. perquè fossin abonades a la Junta Diocesana per a la Parròquia de Sant Bernat Calbó.

Primera boda celebrada a l'església nova, família Segarra-Busquets

El 29 de novembre de 1970 el Papa accepta la renúncia del cardenal Arriba i Castro. El dia 5 de desembre entra com a arquebisbe de Tarragona el doctor Pont i Gol (anys més tard, el 1981, en complir els 50 anys de la seva ordenació sacerdotal, la comunitat de Sant Bernat Calbó l'obsequià amb una placa commemorativa).

- Actes diversos

- El dia 15 de desembre de 1973, l'arquebisbe doctor Pont i Gol va administrar el sagrament de la confirmació a un centenar de joves de la parròquia.

- El dia 6 d'abril de 1974 es beneeixen els rams, a un quart d'una, davant el grup escolar Marià Fortuny.

- El diumenge 18 de maig de 1974 a dos quarts de sis, els feligresos de la parròquia faran el pelegrinatge de la plaça del Barri fins al santuari de Misericòrdia.

- El dia 17 de gener de 1976, després d'administrar el sagrament de la Confirmació a un grup de nois i noies, l'arquebisbe Josep Pont i Gol va beneir el Sant Crist obra de Modest Gener.

- La Festa de Sant Bernat Calbó

Cada any, el dia 25 d'octubre, la parròquia celebra la festivitat de Sant Bernat Calbó amb la qual es vol mantenir viva la devoció per aquest Sant fill de Reus. Si les cròniques ens parlen de grans festes a la plaça Mercadal, avui sols en resta aquesta petita mostra d'amor d'un barri que el té com a protector i guia.

L'any 1975, es va commemorar amb una missa a la qual hi van assistir el tinent d'alcalde Figueras; els regidors, Llauredó i Vidal; l'alcalde del Barri i membres de les associacions culturals i esportives. L'any 1976 van assistir a la celebració nombrosos fidels i membres de la Comissió del barri Fortuny, amb l'alcalde de Barri i alguns regidors de l'Ajuntament de Reus.

Mas Calbó

L'any 1978, oficia la missa mossèn Federic Bara. Es reparteixen els goigs de Sant Bernat Calbó amb lletra del senyor Francisco Martí i música de mossèn Enric Domènech, editats per l'Ajuntament de Reus. Aquest any, per gentilesa del propietari José Ferrero Cabanach, podrà visitar-se la casa on va néixer i va ser batejat el Sant.

L'any 1979 va presidir la concelebració mossèn Josep Torres, rector de Crist Rei. Va dirigir els cants mossèn Enric Domènech. Al final es van cantar els goigs del Sant.

El dia 6 de gener de 1980, en finalitzar l'Eucaristia es van iniciar els actes que durant tot l'any la ciutat de Reus celebrarà en honor de Sant Bernat Calbó, en motiu del vuitè centenari del seu naixement a mas Calbó, amb un concert a càrrec de l'Orfeó Reusenc dirigit pel mestre Josep Fusté Ferré.

- Comiat

El dia 10 d'agost de 1980 s'acomia-da mossèn Josep Paniello i Chárlez, que durant 20 anys ha dirigit la parròquia de Sant Bernat Calbó. Gairebé un any abans, el 20 d'octubre de 1979, la gran família sacerdotal de Reus li va retre homenatge, per les seves noccs d'or sacerdotals, a la parròquia de sant Francesc, juntament amb els reverends Enric Domènech i Xavier Cocs, preveres, en una missa concelebrada presidida pels homenatjats. El 5 de maig de 1996 se li dedica el carrer de l'entrada del Barri en el marc de les festes del 30è aniversari de la benedicció de l'església.

Mossèn Josep Paniello

En la seva tasca de servei a la comunitat ha estat ajudat pels sacerdots Carles Macaya, Roc Pijuan i Valls (col·laborador de la parròquia durant 26 anys, que morí el 18 de novembre de 1995), Albert Vallverdú i Manuel Piqué. De tots tres cal destacar la seva entrega generosa al servei de la comunitat: mossèn Roc a les parcel·les Montserrat, mossèn Albert a la tasca catequètica i el Pare Piqué, amb més de 25 anys entre nosaltres, disposat a tot servei.

Mossèn Roc Pijuán

Mossèn Albert Vallverdú

Mossèn Manuel Piqué

El mes de juliol de 1980 l'arquebisbe doctor Pont i Gol signa el nomenament per cobrir la vacant de la parròquia, i nomena com a rector de Sant Bernat Calbó mossèn Magí Sabaté Marsal.

• De mossèn Magí a mossèn Ignasi

- Mossèn Magí Sabaté

El dia 10 d'agost de 1980, mossèn Magí Sabaté Marsal entra com a nou rector de la parròquia. La gran preocupació de mossèn Magí és la formació litúrgica i bíblica dels seus feligresos. Promou l'assistència a cursos bíblics d'estiu, la participació als cursos de litúrgia i a les escoles d'estiu de catequesi. Cada inici de curs comença la catequesi d'adults i el mes de març de 1981 comença a distribuir-se el Full Parroquial.

Mossèn Magí

Mossèn Magí també deixarà l'empremta del seu pas per la parròquia: el 29 d'octubre s'anuncia que començaran les obres del cancell de l'església i que l'arquitecte Lluís Tarragó es farà càrrec del projecte.

Els anys passen i ja calen obres de millora, el temps és implacable i 20 anys després de la benedicció de l'església les forces de la natura comencen a deixar petjada: un llamp maldestre va esberlar el barret del campanar i el que va ser un petit forat a la tela plàstica que cobria l'església va engrandir-se a causa de les ventades que amb tanta freqüència netegen el cel de la ciutat.

L'activitat pastoral de mossèn Magí és molt intensa a la parròquia. El seu esperit d'acolliment el mostrava dia a dia. Així podíem veure'l acompanyat pel Vicente, l'escolà de missa major. Aquest xicot va trobar en el mossèn l'acolliment, la comprensió i l'estimació d'un pare. Mossèn Magí durant tots els seus anys d'estança a la parròquia també va estar acompanyat per mossèn Piqué, un home de confessorari, que no va voler manar mai però sempre va estar disposat al que li manaven.

El mossèn també va acceptar el seminarista Manuel Fuentes Gasó destinat a la parròquia per completar la seva formació. El dia 26 de març de 1958 l'arquebisbe doctor Ramon Torroella li confereix els ministeris laicals d'acòlit i lector i el dia 30 d'octubre l'ordenà de diaca. Va ser

un esdeveniment important en la vida parroquial per ser la primera vegada que es realitzava una ordenació.

A la foto cedida per Teresa Balañà es pot veure com es va fer la bastida per arreglar el campanar.

Mossèn Magí acompanyat pel Vicente, escolà de missa major

Amb mossèn Magí vam aprendre a ser conscients de la nostra fe, gràcies a les catequesis que no van deixar mai de fer-se cada setmana.

Després de 14 anys de conviure junts, el dia 14 d'agost de 1994 va anunciar-nos el seu nomenament com a rector de la parròquia de Santa Maria de Salou.

- Mossèn Ignasi Olivé Costas

El nou rector de la parròquia va ser el pare claretia Ignasi Olivé Costas, missioner a Guajarà-Mirim (Brasil). El dia 23 d'octubre de 1994 comença la seva activitat pastoral a la nostra parròquia.

Ben aviat es reuneix amb els arquitectes diocesans Joan Figuerola Mestre i Joan C. Gavalrà i Bordes per parlar d'un primer estudi de remodelació de l'interior del temple parroquial. El dia 20 de desembre es presenta l'avantprojecte de reforma de l'església.

L'octubre de 2006 ambdós arquitectes escriuen aquest informe sobre l'activitat feta dins l'espai de l'església:

Després de quasi 50 anys de la seva construcció calia portar a terme una rehabilitació per reparar desperfectes deguts al pas del temps i adequar el funcionament general als nous requeriments litúrgics, tècnics i normatius actuals.

Les obres realitzades han contemplat la reparació de les filtracions de les cobertes de formigó, la formació d'aïllaments tèrmics, la reparació de fissures estructurals en els reblats de formigó armat del campanar i l'adequació de les instal·lacions generals a les noves normatives per a edificis públics. Aquestes obres contemplen la protecció contra incendis (detenció, evacuació i il·luminació d'emergències), la instal·lació elèctrica i l'eliminació de barreres arquitectòniques.

La remodelació interior de l'església està motivada per la necessitat de redimensionar els espais existents a les noves necessitats parroquials, millorar les celebracions litúrgiques i adequar l'edifici als estàndards funcionals i de confort tèrmic i acústic que actualment es requereixen per a un edifici religiós.

L'espai únic que conforma la sala excessivament gran per les celebracions litúrgiques i la manca d'espais funcionals de la parròquia, ha fet necessària la reordenació general de l'edifici. S'ha reduït l'espai destinat a les celebracions litúrgiques, apropant el presbiteri als fidels, i s'ha dissenyat el mobiliari i les imatges de culte.

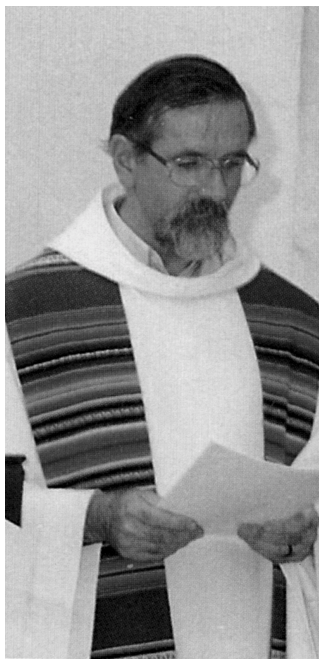
Sense perdre la idea arquitectònica del conjunt definida per la gran volta de formigó que domina tot l'edifici en la seva part externa i interna, s'ha redistribuït l'espai creant nous àmbits laterals al voltant de la part central de més alçada de la volta. Amb uns plafons prefabricats formats amb un material fonoadsorbent que millora l'acústica general, es conformen uns espais perimetrals destinats a suplir les noves necessitats funcionals de capella del Santíssim, sagristia, despatx parroquial, espais de catequesi, serveis sanitaris i magatzem.

El 8 de febrer de 1996 s'inicien les obres de remodelació del presbiteri; la major part de les quals es realitzen amb personal voluntari

qualificat. El 27 d'octubre el Prior Mn. Josep Pasqual inaugura el nou presbiteri.

Des d'aquest moment fins a finalitzar el 2007 es van succeir les reformes, els canvis, les innovacions i les millores a l'església. Es construeix una capella del Santíssim que invita a la pregària recollida davant l'Eucaristia; una sala parroquial, el nou despatx, l'arxiu i la sacristia. També hi tenen lloc unes dependències per a Càritas Parroquial i un ampli local per a activitats diverses darrera del presbiteri.

En primer lloc, es reduirà l'espai interior per guanyar dependències annexes. En segon lloc, es trauran les antigues vidrieres per posar-hi els nous finestrals que donen un nou aire al temple, una lluminositat esclatant que et fa sentir l'alegria de l'Evangeli amb més força. Aquestes quatre vidrieres han estat col·locades a ambdós costats del cancell, que l'adornen i el dignifiquen. El de l'esquerra representa un ram d'olivera amb les olives per a l'oli. El de la dreta són unes espigues de blat per fer el pa. En tercer lloc, es taparà el semicercle del frontís amb un esclat de llum i de color que t'extasia.

Mossèn Ignasi Olivé

Si l'obra material que es veu, és molt important, no ho és menys l'esforç esmerçat en l'obra social del projecte d'integració dels joves i de la dona en la fundació Pont i Gol; la catequesi infantil i de joves i la preparació de temes per a les Assemblees Familiars Cristianes.

Cal destacar l'esforç per actualitzar i apropar la litúrgia a la mentalitat i a les necessitats de la comunitat. També l'ajuda als països del Tercer Món, per la qual cosa es forma el grup Pont de Solidaritat i s'organitzen els sopars solidaris que desvetllen la participació de la Comunitat i que tenen una repercussió a nivell de ciutat.

Hem de fer atenció a Càritas Parroquial, la Legió de Maria i la confraria de Sant Bernat Calbó. A més es col·loca a l'interior de l'església la imatge de la Pietat i es posen al dia els estatuts i l'estructura organitzativa.

El pare Joaquim Salvadó, de la Sagrada Família, s'ofereix per ajudar la parròquia i especialment al barri Montserrat, on també s'incorporaran una comunitat de les germanes Vedrunes.

El dia 1 de novembre de 2006, vam celebrar la visita de l'arquebisbe doctor Jaume Pujol, i vam fer palès el nostre agraïment a tots els sacerdots–animadors que al llarg d'aquests cinquanta anys de creació del barri Fortuny, i especialment en els quaranta de la fundació de l'Església, ens han portat el missatge de Crist amb amor i senzillesa de cor, i a tots els laics que han treballat desinteressadament en qualsevol de les activitats de la parròquia.

• Elements arquitectònics: els vitralls i el retaule

Des d'un bon principi els motius dels **vitralls** que havien d'il·lustrar els tres grans finestrals de l'església eren el blat al costat nord, el raïm a l'est i l'olivera al sud. El pa i el vi, símbols de l'Eucaristia, són els aliments amb què Jesús vol perpetuar-se entre nosaltres, per a servir-nos d'aliment espiritual, per a enfortir la nostra fe i ser, per als creients, camí, veritat i vida. L'oli, que deixa molt bona taca i s'usa per ungir els reis, els profetes i els sacerdots, és emprat en els sagraments del baptisme, confirmació, ordre sacerdotal i unció dels malalts.

Quan el senyor Valldepérez accepta l'encàrrec de confeccionar els vitralls, ja sap quina temàtica ha de realitzar per a cadascun d'ells. En la seva primera presentació de l'obra es veu la lluminositat que tindrà l'església,

El Senyor Valldepérez al seu taller de dibuix

la qual cosa complau a tot-hom. A més, cal destacar l'alegria dels dibuixos que no enfarfeguen i fan aixecar els ulls vers el grandios món de l'agricultura d'on Jesús empra molts elements de simbologia per als seus ensenyaments.

La tècnica del collage, que porta experimentant du-

rant vint anys, es realitza sobre unes fulles quadrades de vidre de seguretat amb butil de polivinili transparent.

Els vidres de colors, que formen les composicions, queden enganxats totalment sobre la superfície amb silicones de gran transparència. Aquesta tècnica permet prescindir del plom, suport tradicional dels vitralls. L'estructura original de fusta ha estat substituïda per un marc d'alumini que subjecta els 90 m² de vidre de cada un dels finestrals.

El retaule és una composició no figurativa que consisteix en un nucli central en blancs, ocre i daurats que formen un esclat que s'esampa sobre uns fons o nebuloses de diverses tonalitats de blaus; vol representar de manera simbòlica i subjectiva l'esclat de la llum de la glòria eterna o resurrecció. Amb aquestes paraules, Josepa Filella ens explica el sentit de la seva creació.

Quan va tenir clar quina era l'obra que se li encomanava en aquella superfície de 200 m², va contactar amb Joan Compte que es dedicava a la pintura de parets i tenia experiència en pintura d'esglésies: ell s'enfilaria a la grua i passaria el mural a mida gran. Van construir una paret amb planxa d'alumini i li van donar una imprimació adequada per pintar al damunt amb pintura plàstica o acrílica.

El mes de juny de 2006 es va començar. Primer es va quadricular l'espai amb quadrats de 100 cm de costat, després van triar els colors. Seguidament Joan Compte va passar el dibuix i començà a pintar.

Reflexió:

“Quan et miro em sento transportat vers l'infinit, enlairat amb la força imponent per les flames de la meva joventut que pugen esveltes, omplint el cel blau i trencant-se en mil lluïssors et donen la pau i tranquil·litat d'esperit que t'ennuega i et deixa cor-robot.

Quan cansat de navegar per la immensitat de la vida et serenes i descens a la part baixa del retaule, les onades suaus, pacífiques, dolces et porten a una mar calmada plena de satisfacció per l'obra feta. Ja no enveges remuntar-te vers les altures, solament sospires per navegar sense gaire dificultat, sols penses a trobar el port definitiu o la platja nova on reposar per sempre més.”

SUMARI

Introducció _____	3
50 anys fent comunitat _____	5
Mossèn Josep Paniello _____	7
Els primers actes _____	8
Els terrenys de l'església _____	12
La nova parròquia _____	14
L'església _____	14
Benedicció de l'església _____	20
Canvis i millores _____	27
De mossèn Magí a mossèn Ignasi _____	32
Elements arquitectònics _____	36

